

Gatunki inwazyjne zwierząt – dlaczego są niemile widziane?

Dorota Juchno

11-16 lat

2 godziny

Typ zajęć

Warsztaty o charakterze eksperymentalno-obszernyjnno-dedukcyjnym. Zajęcia te wpisują się w szeroko pojętą edukację ekologiczną, która zauważa zagrożenia wynikające z wprowadzania gatunków obcych i opisuje ten proces jako problem globalny. Dzieci na podstawie wnikliwych obserwacji nauczą się rozpoznawać wybrany okaz do gatunku. Następnie na podstawie różnych udostępnionych informacji spróbują wyciągać wnioski dotyczące przyczyn i skutków inwazji wybranych obcych gatunków zwierząt w Polsce.

Cele

- Poznanie przyczyn i skutków inwazji gatunków obcych w Polsce i na świecie
- Podnoszenie świadomości ekologicznej dzieci w zakresie zagrożeń jakie niosą obce lub inwazyjne gatunki zwierząt w Polsce
- Pytanie badawcze: Dlaczego gatunki inwazyjne są niemile widziane?

Zakładane efekty

- Uczeń potrafi wyjaśnić pojęcia gatunek obcy i gatunek inwazyjny
- Uczeń potrafi wyjaśnić przykładowe przyczyny i skutki inwazji gatunków obcych
- Uczeń trenuje postawy sprzyjające ochronie bioróżnorodności zwierząt

Potrzebne materiały i pomoce dydaktyczne

- Klucze do oznaczania wybranych gatunków zwierząt, karty pracy
- Utrwalone okazy wybranych gatunków zwierząt występujących w Polsce

Wprowadzenie

Inwazje obcych gatunków uznawane są obecnie za jedno z największych zagrożeń dla światowej przyrody. Gatunki inwazyjne stanowią drugie, zaraz po niszczeniu siedlisk, największe zagrożenie dla światowej bioróżnorodności. Duża skala tego problemu wynika między innymi z faktu, że jest to jeden z najbardziej dynamicznych procesów przyrodniczych będących skutkiem rozwoju cywilizacji. Brak przewidywalności skutków inwazji utrudnia charakterystykę tego problemu.

Proponowane warsztaty mają za zadanie zapoznanie i nauczenie uczniów wyciągania wniosków dotyczących przyczyn i skutków wprowadzania lub przypadkowego zawleczenia gatunków obcych do fauny Polski. Warsztaty te mają za zadanie uzmysłowienie dzieciom, że nie wszystkie zwierzęta, które spotykamy, hodujemy lub wypuszczamy, są „potrzebne” przyrodzie, czasami stanowią poważne zagrożenie dla gatunków rodzimych („naszych”). Zajęcia te zmuszają dzieci do przemyśleń dotyczących tego, jak bardzo człowiek zmienia przyrodę i czym to grozi.

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

W czasie krótkiej pogadanki wstępnej uczniowie przy pomocy prowadzącego dowiedzą się, kiedy dany gatunek nazywamy obcym w naszej faunie a kiedy inwazyjnym.

2. Przedstawienie zadania dla uczniów

Na początku zajęć uczniowie (pracując w grupach), otrzymują od nauczyciela zwięzły opis pozwalający na rozpoznanie wszystkich przygotowanych na zajęcia gatunków. Następnie każda z grup na podstawie tego opisu musi rozpoznać dwa przydzielone przez prowadzącego gatunki (wszystkie utrwalone okazy znajdują się na środku sali ćwiczeniowej) i zabrać je na swój stolik. Po zweryfikowaniu poprawności rozpoznania przez prowadzącego uczniowie dokonują charakterystyki wybranych gatunków zgodnie z przygotowaną przez prowadzącego tabelą w karcie pracy. W trakcie pracy w grupach, uczniowie korzystają z różnych pomocy dydaktycznych: utrwalonych okazów (gatunków), książek, kluczy oraz opracowań własnych prowadzącego. Uczniowie charakteryzując dane gatunki, mają za zadanie zwrócić uwagę na pierwotną ojczyznę (skąd przybyły?), datę inwazji w Polsce (od kiedy są w Polsce?), charakterystyczne cechy budowy, specyficzne cechy sprzyjające inwazji oraz skutki inwazji. Następnie wspólnie z prowadzącym dokonują weryfikacji swoich ustaleń.

3. Krótkie zaprezentowanie swoich okazów jako gatunków obcych /inwazyjnych

Uczniowie prezentują na forum całej grupy wyniki swoich obserwacji i dokonują opisu wybranych gatunków inwazyjnych. Wspólnie zastanawiają się jakie są główne skutki inwazji gatunków obcych i jak możemy temu procesowi zaradzić.

4. Podsumowanie

Przyczyny i skutki inwazji wybranych inwazyjnych gatunków zwierząt w Polsce i na świecie. Odpowiedź na pytanie badawcze i pytanie z tytułu: Dlaczego gatunki inwazyjne są niemiłe widziane?

Polecana literatura do tematu

Polecana literatura do tematu

http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/Invasive%20Alien%20Species/Invasive_Alien_PL.pdf

Konsultacje

Dr hab. Dorota Juchno, e-mail: juchno@uwm.edu.pl. Możliwe jest również zorganizowanie konsultacji w formie webinarium lub wideokonferencji za pośrednictwem Internetu.